

kanat

2004 yılından bu yana Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi tarafından yılda bir kez olmak üzere yayımlanan ve bütüncül bir bakış açısıyla hazırlanan her sayısında Türk edebiyatının farklı dönem ve ürünlerine odaklanan çeşitli akademik çalışmalara sayfalarında yer vermektedir. Bu alandaki İngilizce literatüre bilimsel katkıda bulunmayı amaçlayan Journal of Turkish Literature, 2011 yılında 8. sayısıyla okurlarla buluştu.

JTL, 8. sayısında da Türk edebiyatının uzun bir geleneğe dayanan geniş üretim yelpazesini yansıtmak üzere sekiz bilimsel makaleye içeriğinde yer veriyor. Bu makaleler aracılığıyla erken dönem Anadolu kahramanlık anlatılarından son dönem roman ve hikâyelerine uzanan geniş bir dağarcıkla Türk edebiyatının çeşitli dönem ve türlerine yönelik farklı bilimsel bakış açıları yansıtılmaktadır.

JTL'nin 8. sayısının ilk makalesi, Leyla Kayhan Elbirlik'in "The Chivalric Ethos and Reflections of Masculinity in Early Anatolian Frontier Culture" (Erken Dönem Anadolu Uç Kültüründe Kahramanlık Ruhu ve Erilliğin Yansımaları) başlıklı yazısıdır. Kayhan Elbirlik, bu makalesinde, Paul Wittek'in ortaya koyduğu "gaza tezi"nden bu yana Osmanlı tarihçiliği alanında Osmanlı'nın kuruluşu ve erken dönem devlet kurma politikası bağlamında sürdürülen tartışmalar ek-seninde, Eski Anadolu Türkçesinin en erken yapıtlarından *Dânişmendnâme*, *Düsturnâme*, *Garibnâme*, *Saltuknâme*, ve *Battalnâme*'deki anlatı kişileri, olay kurgusu ve anlatı örgülerini incelemektedir. Erken Osmanlı/Türk-İslam geleneklerinde yer bulan kimlik ve toplumsal cinsiyet modellerini, bu yapıtlarda karşımıza çıkan erkeklik ve kahramanlık kavramlarına yönelik anlayış dolayımında irdelemektedir.

JTL'nin bu sayıdaki ikinci makalesi ise Efe Murat Balıkcıoğlu'na aittir. "Experiencing the Experience: Seydi Ali Reis and the Indo-Muslim World" (Deneyimi Deneyimlemek: Seydi Ali Reis ve Müslüman-Hint Dünyası) adlı makalesinde, Balıkcıoğlu, Cemil Meriç'in, özellikle Hint Edebiyatı başlıklı kitabında vurguladığı Osmanlı entelektüellerinin Müslüman-Hint kültür dünyasına kayıtsız kaldığı görüşüne karşı çıkıyor. Seydi Ali Reis'in, Gürkanlı hükümdarı Nasreddin Muhammed Hümayun Şah'ın kültür meclislerindeki deneyim ve gözlemlerini birinci elden kaydeden *Mir'atü'l-Memâlik* (Ülkelerin Aynası) adlı eserini bu iki kültür dünyası arasında aslında varolduğunu vurguladığı etkileşim hattına bir örnek olmak üzere ayrıntılı biçimde inceliyor.

JTL'nin bu sayısında yine Osmanlı kültür ve edebiyat ortamının bir başka yön ve türüne odaklanan bir diğer yazı ise Ahmet Tunç Şen imzalı. Ahmet Tunç Şen, "A Mirror for Princes, A Fiction for Readers: The *Habnâme* of Veysî and Dream Narratives in Ottoman Turkish Literature" (Veysî Efendi'nin *Habnâme*'si ve Osmanlı Edebiyatında Rüya Anlatıları) başlıklı makalesinde, 17. yüzyıl Osmanlı edebiyatının önemli edebî figürlerinden olan Veysî (ö. 1628) tarafından kaleme alınan ve genel olarak Osmanlı nasihat-nâme türünün bir örneği olarak değerlendirilen *Habnâme* isimli yapıtın yazılış ve alımlanış serüvenini yeniden inşa etmeye girişmektedir. Bu bağlamda Şen, bir yandan metnin içeriği, yazıldığı dönemin tarihsel bağlamı, yapıtın aynı türden

çağdaş olan eserlerden farklılıkları üzerinde durmaktadır.

JTL'nin bu sayısının dördüncü makalesi ise Aliye F. Mataracı'nın "A Comparative History of Commercial Correspondence: European and Ottoman Practices" (Ticari Yazışmaların Mukayeseli Tarihi: Avrupa ve Osmanlı Pratikleri) başlıklı yazısıdır. Mataracı, bu yazısında, Osmanlı yazışma geleneğinin, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren kendine referans ve model aldığı Fransızca örnekler üzerinden "Avrupaileşmesi"ni incelemektedir. Bu bağlamda özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde ticari yazışmaların Osmanlı münşeât koleksiyonlarında ortaya çıkış sürecini, bu gelişmeye vesile olan tarihsel etkenlerle birlikte ele almaktadır.

Mehmet K. Karabela ise, "Beşir Fuad and His Opponents: The Form of a Debate over Literature and Truth in Nineteenth-Century Istanbul" (Beşir Fuad ve Karşıtları: 19. Yüzyıl İstanbul'unda Edebiyat ve Hakikat Üzerine Yapılan Tartışmanın Biçimi) başlığını taşıyan ve sayının beşinci makalesini oluşturan yazısında, Beşir Fuad'ın (ö.1887) Hugo'nun romantizmine karşı, Émile Zola'nın natüralizmi ve realizm akımını savunduğu Hugo biyografisini 1885 yılında yayınlamasıyla başlayan ve tartışmanın diğer tarafını Menemenlize Mehmet Tahir'in (ö.1903) oluşturduğu

hakikiyyûn - hayâliyyûn tartışmasını ele almaktadır. Bu bağlamda, Karabela, dönemin kültürel ortamının yanı sıra genel olarak Türk edebiyatı tarihinde de büyük etki yaratan bu tartışmanın içeriğinden ziyade, formu üzerine yoğunlaşır. Bu dönem Osmanlı entelektüelinin tartışma kültüründe, diyalektik tartışma (cedel) biçimine karşı, münazara biçiminin daha yaygın kabul görmeye başladığı tespitini yapmaktadır.

Kim Fortuny'nin "The Integration of Nature and Culture in Ahmet Hamdi Tanpınar's 'Poetics of Loss'" (Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Kayıp Poetikası"nda Doğa ve Kültürün Bütünleşmesi) başlıklı yazısı ise JTL'nin bu sayıdaki altıncı makalesidir. Fortuny, bu makalesinde, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 1946 tarihli deneme derlemesi *Beş Şehir*'in "İstanbul" bölümünde ortaya koyduğu, modernleşmenin, doğal olanın, kültürel ve ruhaninin iç içe geçtiği bir yaşam felsefesinin göz ardı edilmesine yol açtığı fikrini ele alarak yazarın bu oluşa karşı ortaya koyduğu estetik cevabı irdelemektedir.

JTL'nin bu sayısının yedinci makalesi ise, Başak Çandar'a ait. Erdal Öz'ün, darbe romanları arasında esas olarak bir işkence hikâyesini anlatması açısından özel bir yere sahip olduğunu belirttiği *Yaralısın* adlı romanına odaklanan "Writing Torture: Erdal Öz's *Yaralısın*" (İşkenceyi Yazmak: *Yaralısın*) başlıklı bu makalesinde, Başak Çandar, şiddeti kurgusallaştırmanın estetik ve etik zorluklarının bu romanda bir edebî teknik olarak realizm aracılığıyla ne kertede aşıldığını ortaya koymakla kalmayıp daha geniş bir çerçevede *Yaralısın*'ın Türk edebiyatının politik metinleri arasındaki yerini de irdeliyor.

JTL'nin 8. sayısının son makalesi ise Abigail Bowman'ın imzasını taşımakta. "A Thousand Fairy Tale Nights: Murathan Mungan and the Sultan of Snakes" (Binbir Masal Gecesi: Murathan Mungan ve Yılanlar Sultanı) başlıklı makalesinde, Bowman, Murathan Mungan'ın 1986'da yayımlanmış *Cenk Hikâyeleri* kitabındaki "Şahmeran'ın Bacakları" adlı uzun

öyküsünde anlatılan Şahmeran hikâyesine odaklanır. Kaynağını klasik Yakın Doğu sanatı ve edebiyatından alan bu eski efsanevi anlatıya Murathan Mungan'ın kendi anlatışında getirdiği alegorik boyutu ortaya koyarak efsanevi ötekileşmenin etkileyici bir alegorisine dönüştürken yazarın sergilediği büyük anlatı becerisini vurgulamaktadır.

JTL'nin 8. sayısı bu sekiz makalenin yanı sıra, David Selim Sayers'ın, Türkiye'deki folklor çalışmaları alanının en başta gelen uzmanlarından İlhan Başgöz'ün 2008 yılında İngilizce yayımlanan *Hikâye: Turkish Folk Romance as Performance Art* (Hikâye: İcra Sanatı olarak Türk Halk Romansı) başlıklı çalışmasına yönelik değerlendirme yazısı ve ayrıca 2010 yılı içinde kaybettiğimiz değerli edebiyat eleştirmeni Füsün Akatlı için Hilmi Yavuz'un kaleme aldığı bir anma yazısını da içermektedir.

Türk Edebiyatı Bölümü'nde Yeni Öğretim Üyeleri Ders Vermeye Başladı

Yrd. Doç. Dr. Nermin Yazıcı bu dönem yüksek lisans programında "Türk Öyküsü" dersini veriyor. Nermin Yazıcı, Ankara Üniversitesi Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Ana Bilim Dalı'nda doktora tezini tamamladı. Yazıcı, hâlen Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğretim üyesi ve bölüm başkan yardımcısıdır.

Türk Edebiyatı Bölümü doktora programı mezunlarından Yrd. Doç. Dr. Tuba İşımsu İsen Durmuş, 2009-2010 ders yılında ve 2011-2012 ders yılının Güz döneminde "Yazılı Anlatım" dersini verdi. Önceden Başkent Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde öğretim üyesi olan Durmuş, hâlen TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesidir.

Türk Edebiyatı Bölümü doktora programı mezunlarından Dr. Leyla Burcu DüNDAR, yüksek lisans programında bu dönem "Edebiyat Kuramları" dersini veriyor. DüNDAR, önceki dönemde aynı programda "Türk Romanı" dersini vermiştir. DüNDAR, hâlen Başkent Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesidir. Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü, doktora programı mezunlarının yüksek lisans programında ders vermelerinden mutluluk duymaktadır.

Türk Edebiyatı Merkezi 21 Mart 2012'de Dünya Şiir Gününü Kutlayacak

Bilkent Türk Edebiyatı Merkezinin her yıl 21 Mart tarihinde kutladığı Dünya Şiir Günü, bu yıl 21 Mart 2012 Çarşamba günü saat 17:00'de Bilkent İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi C Blok Amfide yapılacak.

2012'nin teması "Şiirde Mizah"tır. Program Hilmi Yavuz'un "Mizah ve Hiciv Şiirleri" konulu konuşmasıyla başlayacak ve değişik dönemlerin şairlerinden mizahi şiirlerin Türk Edebiyatı Bölümü öğrencileri tarafından okunmasıyla devam edecek. Ozan-Der (Halk Ozanları Kültür Derneği) üyesi iki âşık saz eşliğinde mizahi şiirler okuyacaklar. Giriş serbesttir.

Prof. Dr. Halil İnalçık'a "TÜRKSOY Onur Madalyası" Takdim Edildi

Prof. Dr. Halil İnalçık'a Türk Dünyası'na yapmış olduğu bilimsel çalışmaları ve katkıları için Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı TÜRKSOY tarafından 16 Şubat 2012

Perşembe günü T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Resim Heykel Müzesi Konferans Salonu'nda düzenlenen törenle onur madalyası takdim edildi. Tören, TÜRKSOY Genel Sekreteri Düsen Kaseinov'un açılış konuşmasıyla başladı. Kaseinov, Türk kültürü ve tarihine hizmet etmiş kişilerin yaşarken kıymetlerinin bilinmesi gerektiğini düşünerek bu sene madalyayı Halil İnalçık'a takdim ettiklerini ifade

etti. İnalçık'ın adının tarih araştırmalarında evrensel bir referans olarak kabul edildiğini sözlerine ekledi. T. C. Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, konuşmasında TÜRKSOY toplantılarının artık halka açılması gerektiğini düşünerek törenin önceden Türk Ocağı olan müzenin bu güzel salonunda yapılmasına karar verdiklerini belirtti. Günay, Halil İnalçık'ın eserleri, araştırmaları, yetiştirdiği öğrencileri ve yaşam öyküsüyle kültürün mücessem bir çınarı olduğunu dile getirdi.

Halil İnalçık, konuşmasında Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin ilk öğrencisi olduğunu belirterek 75 sene önce Atatürk'ün de dinleyiciler arasında bulunduğu bu salonda Afet İnan'ın ilk dersini dinlediğini anlattı. 75 yıl sonra yine aynı salonda törene katılan konukları selamlamaktan büyük bir saadet duyduğunu ifade etti. Törenin ardından "Halil İnalçık ve Türk Dünyası" başlıklı bir panel gerçekleştirildi. Oturum başkanı Prof. Talat Sait Halman konuşmasında, Bernard Lewis'in Halil İnalçık'ı "bütün zamanların büyük tarihçisi" olarak nitelendirdiğini aktardı. Halil İnalçık'ın tarihi bilimsel bir araştırma alanına dönüştürdüğünü ifade ederek "Osmanlı döneminde yaşasaydı kendisini müverrih-i a'zam ya da şeyhü'l-müverrihin olarak adlandıracaklarını" dile getirdi. İnalçık'ın Bilkent Üniversitesi'nde uluslararası düzeyde bir tarih bölümü kurduğunu ifade etti. Dinleyicilere İnalçık'ın, Kanuni Sultan Süleyman'ın Hürrem'e söylediği bir gazeline nazire olarak yazdığı şiirini okudu.

Prof. Dr. İlber Ortaylı ve Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kalpaklı da konuşmacı olarak katıldılar. İlber Ortaylı, Halil İnalçık'ın öğrencilerinden biri olduğunu hatırlatarak törene konuşmacı olarak davet edilmesinin kendisi için İnalçık'ın her öğrencisine nasip olmayacak bir sevinç olduğunu vurguladı. Mehmet Kalpaklı, Halil İnalçık'ın "taş sütunlar gibi kaldım boşluğunda zamanın" dizesini aktararak kendisinin de şiirinde söylediği gibi eserleriyle sonsuza kadar hatırlanacağını dile getirdi. Panele konuşmacı olarak davet edilen, ancak katılmayan Prof. Dr. Heath W. Lowry'nin konuşmasını ise Bahçeşehir Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Özlem Kumrular okudu.

Doğu'nun ve Batı'nın Duygularının Kültürel Tarihi İstanbul'da Tartışıldı

Neslihan Demirkol

Duygu, şimdiye kadar bilimin değil, sanatın konusu gibi düşünüle gelmiştir. İncelemeler, tartışmalar bir sanat eserinin duyguyu yansıtırma biçimi üzerine yürütülmüştür. Oysa kısa süre önce kurulan Modernite Öncesinde Duyguların Kültürel Tarihi (CHEP) incelemeleri için oluşturulan uluslararası akademik ağ, duygunun sanatın nesnesi olduğu kadar bilimin de nesnesi olabileceği iddiasındadır. CHEP, 2007 yılında disiplinlerarası bir grup araştırmacı tarafından Umeå Üniversitesi'nde (İsveç) kurulur. Akademik ağın amacı, farklı disiplinlerden akademisyenleri ve lisansüstü öğrencilerini bir araya getirmektir. Duyguların tarihi konusunun belirli disiplinlerle, metodolojilerle ya da coğrafi bölgelerle sınırlanmaması gerektiğine inanan CHEP, disiplinler arası çalışmaları ve karşılaştırmalı yaklaşımları desteklemektedir. Bu amaçla, duyguların tarihini mümkün olduğunca farklı yöntemlerle, özellikle farklı kültürleri karşılaştırmalı olarak ele alan çalışmaların önünü açmak istemektedir. Farklı disiplinlerin bir araya gelebilmesi için CHEP, bu alanda çalışan değişik araştırma gruplarının birbirleriyle irtibat kurabilecekleri bir platform sağlar; konuyla ilgili tartışmaların yürütülebileceği, haberlerin paylaşılabilmesi forumlar, seminerler ve konferanslar düzenler ve yeni projelerin başlatılmasına önayak olur.

CHEP, ilk uluslararası çalıştayı kuruluşundan sadece bir yıl sonra 23-26 Ekim 2008 tarihlerinde Umeå Üniversitesi'nde düzenledi. Bu çalışmaya on iki ülkeden ve birçok farklı disiplinden elli den fazla araştırmacı ve altı konuk akademisyen katıldı.

2008'de Umeå Üniversitesi'nde düzenlenen bu başarılı çalıştaya 29 Eylül-01 Ekim 2011 tarihlerinde "The Cultural History Of Emotions In Pre-Modernity II: Emotions East And West" başlıklı konferans düzenlendi. Organizasyonunu Bilkent Üniversitesi'nden Mehmet Kalpaklı'nın, Sabancı Üniversitesi'nden Tülay Artan'ın, Washington Üniversitesi'nden Walter G. Andrews'un, Umeå Üniversitesi'nden Mohammad Fazlhashemi ve Jonas Lilliequist'in üstlendiği konferansa Minerva Han (Sabancı Üniversitesi Karaköy İletişim Merkezi) ev sahipliği yaptı. Üç günlük yoğun bir programa sahip olan konferansta tarihten ilahiyata, müzikolojiden siyaset bilimine farklı alanlardan altmış kadar akademisyen, araştırmacı ve lisansüstü öğrencisi tarihî bir kavram olarak duygular, siyasi ve dinî bağlamlarda duyguların ifadesi, duygunun ve duygusal mimiklerin görsel olarak ifadesi, duyguların dili ve edebî dışavurumları, müzik ve duygu ilişkisi, duygular ve kültürel kimlikler gibi konularda bildiri sundu.

Bildirilerin yanı sıra altı konuk akademisyen, konferansta konuşma yaptı. Her biri duyguların kültürel tarihinden söz ederken farklı bir disiplini, coğrafyayı ya da kültürü konuşmasının odağına koydu. İlk günün sabah oturumunun konuşmacısı William Reddy, "Beyond 'Emotion': What Varies and What Is the Same in the Responses of the Self" başlıklı konuşmasında duygunun belirlenmesinde kültürel bağlamın öneminden söz etti. Reddy, diller arası çevirinin sağladığı karşılıkları verili olarak "doğru" kabul etme konusunda şüpheli davranılması gerektiğini söyledi.

Öğleden sonra söz alan Guido Ruggiero, "Wayfarers in

Wonderland: Love and Lust in Renaissance Venice" başlıklı konuşmasında sözcüklerin yanıltıcılığına dikkati çekti. Ruggiero, Rönesans dönemindeki aşk ve tutku anlatılarında belirli duygu durumlarına işaret eden sözcüklerin günümüzde de kullanılmasının yarattığı algı karışıklığına işaret etti. Günümüzde "aşk", "şehvet" ve duyguların ifadesi olan sözcüklerin zihnimize oluşturduğu imgelerin Rönesans devri Venedik'teki iz düşümünden çok daha farklı olduğunu ifade etti. Lewis Carroll'un ünlü *Alice Harikalar Diyarında* kitabıyla paralellik kuran Ruggiero'ya göre, tıpkı Harikalar Diyarı'ndaki Alice gibi okurda tanıdıklık hissi uyandıran bu dünya aslında başka bir dünyaydı.

Konferansın ikinci gününün açılışı Esther Cohen'in "The Uses and Experiences of Pain in Medieval Society" başlıklı konuşmasıyla yapıldı. *Peaceable Domain, Certain Justice: Crime and Society in Fifteenth-Century Paris* adlı kitabına dayanan sunuşunda Cohen, acının bütün çağlarda ve toplumlar da genelgeçer bir ifade biçimi olmadığını söyleyerek aynı zamanda acının ifadesinin farklı işlevlerine de dikkati çekti.

Cemal Kafadar, konuşmasında iki farklı kültürün karşılaşma anlarında ortaya çıkan duyguların ifadesine odaklandı. "Bajazet chez Bajazet? Evliya Çelebi's Responses to European Christian Art" başlıklı konuşmasında Kafadar, Osmanlı üst tabakasının Avrupa sanatıyla karşılaşmasının aslında düşünülenenden çok daha erken bir döneme rastladığını Evliya Çelebi'nin anlatılarıyla sergiledi.

Konferansın son günü, Osmanlı edebiyatı çalışmalarının önemli ismi Walter Andrews'un konuşmasıyla başladı. Konuşmasının başlığı "Culture, History, Neuroscience, and Emotions: the Case of Separation and Separation Anxiety in the Sixteenth-century Ottoman Culture" olan Andrews, Osmanlı toplumunda şiirin, sanatın ötesinde derin bir işlevi olduğunu ifade ederek, şiirin aslında bireyin "kulluk" algısını beslemedeki, dolayısıyla var olan düzenin devamlılığını sağlamadaki önemine vurgu yaptı.

Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü Başkan Vekili ve Türk Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi Mehmet Kalpaklı ile Tarih Bölümü doktora öğrencisi Özden Mercan'ın 1453 İstanbul Fethi'nin Doğu ve Batı dünyasındaki duygusal yankılarını ele aldıkları bildirilerinin yanı sıra, yine Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümünden Michael Sheridan, *Evliya Çelebi Seyahatnamesi'*nde acayipliklerin ve şaşkınlık veren yaratıkların tanımlarına dair bir bildiri sundu. Tülay Artan, Selim Kuru, Lale Uluç, Edhem Eldem, Hakan Erdem, Suraiya Faroqhi gibi tanınmış akademisyenlerin bildiri sunduğu konferans, konuk akademisyenlerin değerlendirmeleriyle son buldu.

CHEP hakkında ayrıntılı bilgi <http://chep.idesam.umu.se/>, konferansın tam programı <http://www.chep2011.bilkent.edu.tr/> adresinde bulunabilir. Duyguların kültürel tarihiyle ilgili çalışmalar için Queen Mary Londra Üniversitesi'nin Duyguların Tarihi Merkezi'nin sayfası (<http://www.qmul.ac.uk/emotions/>), Ortaçağ'da Duygular Çalışma Programı'nın sitesi (EMMA) (<http://emma.hypotheses.org/>) incelenebilir.

Murat Nemet-Nejat ve Modern Türk Şiirinde “Eda” Kavramı

Başak Öztürk Bitik

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü ve Türk Edebiyatı Merkezi, 23 Şubat 2012 tarihinde şair, çevirmen ve deneme yazarı Murat Nemet-Nejat’ı konuk etti. İran Musevisi olan anne ve babası 1930 yılında Meşhed’den gelerek Türkiye’ye yerleşen Murat Nemet-Nejat, 1959 yılından beri ABD’de yaşamaktadır. Kendisinin ABD’de değişik yayınevlerinden çıkan eserleri arasında *Eda: An Anthology of Contemporary Turkish Poetry* Orhan Veli’nin şiirlerinden çevirdiği *I, Orhan Veli*, Ece Ayhan’ın *Bakışsız Bir Kedi Kara ve Ortodoksluklar*’ından çevirdiği *A Blind Cat Black and Orthodoxies*, kendi şiirlerinden oluşan *The Spiritual Life of Replicants*, Türk şairi Seyhan Erözçelik’in *Gül ve Telve*’sinden çevirdiği *Rosestrokes and Coffee Grinds* ve anı/deneme yazısı “İstanbul Noir” bulunmaktadır.

Murat Nemet-Nejat’ın konuşması, modern Türk şiirinin bütüncül bir poetikası arayışı sonucunda geliştirdiği ve Türk şiirine yeni bir bakış getirdiği “eda” kavramı hakkındaydı. 1995 yılında yayımladığı “A Godless Sufism” yazısıyla üzerinde çalışmaya başladığı ve 2004 yılında basılan *Eda: An Anthology of Contemporary Turkish Poetry* kitabına temel oluşturan “eda” kavramının, modern Türk şiirinin içinden, şiirin kendi benliğinden doğduğunu ifade ettikten sonra kavramın özelliklerini açıkladı. “Eda”nın üç ayaklı bir sehpa olduğunu; birinci ayağını Türk şiirinde *idée fixe* olan İstanbul’un, ikinci ayağını Yunus Emre’den gelen bir dil ve kültürün, üçüncü ayağını ise Türkçe’nin sentaksının oluşturduğunu düşünen Nemet-Nejat seçtiği şiirlerden bazı örnekler verdi.

“A Godless Sufism” yazısını Türk şiirini, özellikle de İkinci Yeni şiirini Amerikan şairleri ve okurlarına tanıtmak için yazdığını, şiir antolojisini hazırlarken niyetinin Türk şiirinin özelliğinden faydalanarak Amerikan şiirini dinamikleştirip geliştirmek olduğunu belirten Nemet-Nejat bu çalışmalarını bir Amerikan şairi olarak gerçekleştirdiğini ve başlangıçta Türk okurunun, aklında olmadığını ifade etti. Buna rağmen, 2004 yılında *Eda: An Anthology of Contemporary Turkish Poetry* yayımlanınca hem ABD’den hem de Türkiye’den tepkiler aldığı dile getirdi. ABD’li ünlü bir şairin, kendisine antolojide yer alan şairleri uydurduğu şeklindeki söylentiyi aktarıp buna neden olarak antolojide şairler hakkında biyografik bilgi olmamasını ve daha önemlisi antolojide yer alan değişik şairler arasındaki bütünlüğü işaret ettiğini anlatan Nemet-Nejat, bu eleştiriye şaşırsa da söz konusu bütünlüğün “eda”dan kaynaklandığını düşündüğünden savını destekleyici bir unsur olarak yorumlamaktadır. Türkiye’de de bazı çevrelerin “eda”yı uydurduğu şeklinde eleştirileri olduğunu, buna karşın “eda” kavramının küçük İskender’in de aralarında bulunduğu bir şair grubu tarafından benimsendiğine dikkat çeken Nemet-Nejat, “eda”nın şiire yeni ve verimli bir bakış getirdiğini söyledi. “Eda bir şiirin yahut da şairin değil, Türk dilinin poetikasıdır” savında olan Nemet-Nejat, şairlerin bu bütünlüğün

parçası olduğunu ve zenginliklerinin ancak bu bütünlük içinde değerlendirildiğinde anlaşılabilirliğini dile getirdi. Modern Türk şiirinde kullanılan Türkçe sentaksın “eda”nın önemli bir unsuru olduğuna değinen Nemet-Nejat, bunun kökenlerini Yunus Emre’ye bağladıktan sonra Mevlana ve Yunus Emre şiirleri arasındaki farkları işaret ederek konuşmasını sürdürdü. Mevlana’nın şiirlerindeki zengin dile, cevahir gibi işlenmiş bir Farsça’ya karşın Yunus Emre’de öz-az sözcük kullanımına, Mevlana’da Tanrı’ya erişmek için şarabın, Yunus’ta acı ve gözyaşının bulunması gibi özelliklere ve her iki şairin şiirlerindeki farklı kültüre ve farklı gramer yapısına dikkat çekerek 20. yüzyıl Türk şiirinin Yunus’un dilinden geldiğini ifade etti.

Nemet Nejat’a göre 20. yüzyıl Türk şiirinde Yahya Kemal ve İkinci Yeni’den önceki şairlerde, Sait Faik ve Necip Fazıl Kısakürek gibi bir iki kalemin dışında, şiirin odak kurduğu

noktalar İstanbul’un Osmanlı ve güzel tarafları; boğaz, camiler, kayıklar, güvercinler ve müslüman halk iken şiirde anlatılan cinsellik de heteroseksüel ve yasaldır. Buna karşılık İkinci Yeni’de şiirin dikkati Galata tarafına geçer, aşk evliliğinin dışına çıkar ve İstanbul’un arka sokakları, Rumları, Ermenileri, Yahudileri, eşcinselleri, travestileri şiirde görünmeye başlar. Nemet-Nejat “eda”nın İstanbul’u, Batı ve Doğu sentezi ile küresel bir merkez olarak aksettirdiğini, bu bağlamda akla gelen isimler arasında Lale Müldür, Haydar Ergülen, Seyhan Erözçelik, Sami Baydar, Küçük İskender, Bejan Matur, Birhan Keskin, Gonca Özmen’in olduğunu ve “eda”nın bastırılmış olana, duyulmayanlara, görülmeyenlere dil verdiğinden, yıkıcı, yaratıcı, deneysel bir şiir olduğundan söz etti.

İkinci Yeni şairleri Cemal Süreya, Ece Ayhan ve İlhan Berk’in “eda”da çok önemli yeri bulunduğunu düşünen Nemet-Nejat üç şairin etkilerinin birbirlerini takip ettiğini belirtti. Erotizm ve sado-mazoşizmin birleştiği dili ve yepyeni bir imge dünyasını şiire getiren Cemal Süreya’dan sonra, Ece Ayhan’la 20. yüzyılda Ermeni, Yahudi isimlerinin, eşcinsellerin, travestilerin Türk şiirine ilk defa girdiğini ifade eden Murat Nemet-Nejat, İlhan Berk’in de “eda” kavramının ruhla, ruhun hareketi ve özlemiyle ilgisini en iyi yansıtan şair olduğu görüşüne yer verdi.

Konuşmasının süresi açısından “eda” kavramına dair tüm açıklamalarına yer veremeyen Nemet-Nejat dileyenlerin bu konuda *Eda: An Anthology of Contemporary Turkish Poetry* isimli kitabının önsözünde daha kapsamlı bilgi bulabileceğini ifade ederek sözlerini noktaladı. Murat Nemet-Nejat’ın Türk şiirine yeni bir bakış getirdiği “eda” kavramını içeren konuşması sonrasında, kavramın modern Türk şiirinin tamamını yansıtmayacağı ekseninde gerçekleşen tartışma ve Hilmi Yavuz’un eleştirileri ile farklı bakış açılarının bir araya gelmesi, dinleyicilere keyifli bir şiir sohbeti yaşattı.

Avrupa’da Türk Edebiyatı Yankıları

Meriç Kurtuluş

Türk Edebiyatı Bölümü mezunlarından Doç. Dr. Alena Çatoviç’in geçtiğimiz yıl *İstanbul Türküsü* ve *Şimdi Türkçe Zamanı* adlı iki kitabı yayımlandı. Alena Çatoviç, 2002 yılında Bilkent Üniversitesi’nde yüksek lisans eğitimini tamamladıktan sonra

Saraybosna Üniversitesi Türk Edebiyatı bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışma hayatına başladı. 2009 yılında 16. yüzyılda Osmanlıca yazan Hasan Ziyai adlı Boşnak bir şairin yapıtlarını metinlerarası yaklaşımla incelediği teziyle doktora çalışmasını tamamladı. Şu an aynı üniversitede öğretim üyesi olarak “Klasik Türk Edebiyatı” alanında dersler vermektedir.

Çatoviç’in Prof. Dr. Fehim Nametak’la birlikte yayımladığı *İstanbul Türküsü*, bir grup Slovenyalı çevirmenin Türkçe’den Slovence’ye çevirdiği öykülerden oluşan bir modern Türk edebiyatı antolojisidir. Başlığını Orhan Veli’nin şiirinden ödünç alan antoloji, Slovenya’da Uluslararası Vilenica Edebiyat Festivali çerçevesinde hazırlanmış ve tanıtılmıştır. Slovenyalı Yazarlar Birliği tarafından düzenlenen bu geleneksel Orta Avrupa edebiyat festivalinde her yıl bir ülkenin edebiyatının tanıtılması ve bir antoloji çalışmasının hazırlanması hedeflenmiştir. Geçtiğimiz yıl Türkiye’nin tanıtılmasına karar verilmiştir. Alena Çatoviç de Fehim Nametak’la birlikte bu antolojiyi hazırlamıştır. Slovenya’da Türkoloji bölümü olmadığı için festivali düzenleyen kuruluş tarafından bu antolojiyi kendilerinin hazırlamaları istenmiştir.

Kitap, çoğunlukla öykülerden oluşmaktadır. Orhan Pamuk, Elif Şafak ve yakınlarda kitap tanıtımı için Slovenya’yı ziyaret eden Nazlı Eray ile Nedim Gürsel antolojide yer verilen isimler arasındadır. Antolojide çoğunlukla – örneğin Füzuran’ın “Parasız Yatılı” öyküsü ya da Orhan Veli’nin “İstanbul’u Dinliyorum” şiiri gibi – diğer dillerde hazırlanan antolojilerde de öne çıkan öyküler ve şiirler

çevrilmiştir.

Alena Çatoviç, aynı sene yine Saraybosna Üniversitesi’nin öğretim üyelerinden Doç. Dr. Sabina Bakışç ve Türkçe okutmanı Esra Ertanır’la birlikte *Şimdi Türkçe Zamanı* adlı Boşnaklara Türkçe öğretmeyi amaçlayan bir kitap hazırlamıştır. Kitap, Fono Yayınları’ndan çıkmıştır. Zagreb Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ekrem Çauşeviç, çalışmayı onaylamış ve kitabın ön sözünü yazmıştır. Çatoviç ve diğer yazarlar, kitabı hazırlarken Brown-Lewinson yönteminden yararlanmışlardır. Kitabın diyalog bölümlerinde ise 1990’da Cambridge Üniversitesi’nde yayımlanan *Threshold* adlı kitapta ele alınan ve aynı zamanda Avrupa Birliği’nde kullanılan öğretim yöntemi uygulanmıştır. Diyalogların konusu günlük hayattan alınmıştır. Gramer konuları ise otuz dersten oluşmaktadır. Son olarak kitapta sözlük bölümü de bulunmaktadır.

Alena Çatoviç’in araştırmacılarla birlikte hazırladığı bu kitap Boşnakça’ya yakın Hırvatça, Sırpça, Makedonca, Slovence gibi Slav dillerini konuşan kişilerin Türkçe öğreniminde yardımcı olabilecek bir çalışmadır. İleri (B2) düzeyde Türkçe öğrenimi için hazırlanmış *Şimdi Türkçe Zamanı*, Zagreb Üniversitesi’nde kullanılan ders kitapları arasında yer almaktadır.

Yeniden Çizdim Göğü

Melike Aysu Akcan

Her şair sürgün edildiğini varsaydığı yerin bir benzerini kurmak -yaşamak- için şiir yazmaya girişir. Yer kavramı bir değişkendir; belki bir evdir kurulmaya çalışılan, belki bir sokak, bir anne, bir toplum ya da bir aşk.

Şairin neden ve nereden sürgün edildiği değil de sürgünde olmasıdır mühim olan. Şiir ise neden ve nereden sürgün edildiğini anlatması için bir araçtır sanki.

Müesser Yeniay’ın kolay okunamayan, ipuçları ile sürgün yerini fısıldayan kısa ve kapalı bir şiir anlayışı var. 2009 yılında ilk şiir kitabı *Dibine Düşüyor Karanlık Da* ile başlayan sürgün hayatı ise Ekim 2011 tarihinde ikinci şiir kitabı *Yeniden Çizdim Göğü* ile devam etmektedir. Şiirleri İngilizce, İtalyanca, Sırpça, Arapça ve İbraniceye çevrilen Yeniay ayrıca, II. Yunus Emre (2006), Homeros Attila İlhan (2007) ve Ali Rıza Ertan (2009) şiir ödülleri de sahibi. Şiir ödüllerinin yanı sıra Bosna-Hersek, İsrail ve ABD’de düzenlenen uluslararası şiir festivallerine de katılmıştır.

İlk kitabında, sanki, bir çocuğun yaz hüznü ile ördüğü şiiri, son şiir kitabı *Yeniden Çizdim Göğü*’de doğa ile özdeş olarak karşımıza çıkmakta. Yeniay kuşların kanat çırpışını, toprağı, yağmuru ve balıkları iliştiirmiştir kitabın sayfalarına. “[Y]erimde döne döne toprak/ olmaya çalışıyorum” (53) diyerek; yani doğa ile özdeşleştirerek anlatmaya çalıştığı o yeri, kendi “oluşu” ile harmanlamış ve anlatımına yeni bir bütünlük kazandırmıştır. Peki Yeniay’ın şiirlerinden yola çıkarak onun nereden sürgün edildiğini duyumsayabilir miyiz?

Sina Akyol’a göre “Müesser Yeniay’ın az sayıda sözcükle yazdığı söylenebilir; dahası, bunun

kendisi için bir dezavantaj olduğunun altı çizilebilir” (*Yeniden Çizdim Göğü* 85). Yeniay’ın şiirlerinde kapalı ve kısık bir ses var. Evet, bir kuşun kanat çırpışı duyulmaktadır, ama nereye gitmekte olduğu ya da o kuşun kanadını neden çırpıtığı bilinmemekte, daha doğrusu hissedilememektedir. Çünkü Yeniay’ın şiiri sürgün yeri değil sürgünün acısı ile örülüdür.

Sürgün hayatı acılarla geçmekte ve kuş, kanadını bir yere varmak, bir yeri imlemek için değil de sürgünün acısını hafifletmek için, bu acıya ortak olabilmek için çırpılmaktadır. Yeniay’ın kapalı olarak nitelendirileceğimiz anlatımının sebebi de bu acıdan kaynaklanmaktadır.

Elbette sadece yazarak sürgün olduğu yeri yaşaması olanaksızdır. Elbette yaşayamamaktan çıkmıştır şiir yazma istenci, fakat Yeniay’ın şiirinden yükselen kapalı ve kısık ses okuru sadece bu acıya davet etmektedir. Yazmak ama yaşayamamak çıkmazı, Yeniay’ın düştüğü bir çıkmaza dönüşmektedir.

Metin Merkezli Bir Divan Şiiri Araştırması

Ercan Akyol

Hüseyin Cöntürk (1918-2003), Türkiye’de H nesnel eleştiri anlayışının başlatıcılarından biri olarak kabul edilir. Özellikle 1950 sonrası Türk şiiri üzerine yazıp çizdikleri hem şairleri, hem de eleştirmenleri olumlu yönde etkilemiştir. Cöntürk’ün asıl inceleme alanı kendi yaşadığı dönemin şiiri olmakla beraber gelenek noktasında divan şiiri- ni de çalışmalarına dâhil etmeyi uygun bulmuştur. 1960’lı yıllarda yazdığı dergilerde divan şiiri üzerinde eleştiriler kaleme almış, “yeni eleştiri”nin yöntemleriyle Nef’î, Sultan Veled gibi şairlerin şiirlerini incelemiştir.

Yazarın 2012 yılının başında çıkan *Divan Şiiri Üstüne Denemeler* adlı kitabı, divan şiiri üzerine hacimli bir çalışma. Altı yüz elli beş sayfalık çalışmayı, yayıma Haluk Aker hazırlamış; Yapı Kredi Yayınları okuyucuya sunmuş. Kitap on ana bölümden oluşuyor. Bunlar: rakip, sevgiliyi elde etme, kişilik-kimlik, metin izleği, aşk ve akıl çatışması, sevgiliye karşı gelen âşık, övgü gibi başlıklar taşıyor. Tüm bu bölümler âşık-sevgili-rakip arasındaki ilişkiler/tavrılar açısından bugünkü bakışla divan şiirinin ne olduğunu göstermek için hazırlanmış. Bu yönüyle kitap, diğer divan şiiri inceleme kitaplarından ayrılıyor. Çünkü divan şiirini araştırma konusu yapan birçok çalışmada, şiirin yazıldığı dönem, şiiri yazan

şair gibi unsurlar göz önüne alınarak bir sonuca ulaşıyor. Oysa Cöntürk’ün kendisi bu çalışmayı, “[i]lişki ve davranışlar asıl ilgi alanımızdır. Bu bir ilişkiler ve tavırlar çetelesidir” (37) diye tanımlamış. İncelemeler üç yüzü aşkın divan şairinin şiirlerinden seçilmiş beyitler yoluyla, sadece bu beyitlere dayanılarak yapılmış. Bu sebeple herhangi bir şair üzerinde daha çok durmaya gerek görülmemiştir. Zaten “yeni eleştiri” ekolü de, metni tek

başına merkeze yerleştirir, ancak metin-dışı sayılan öğeleri incelemez.

Divan Şiiri Üstüne Denemeler’de de Cöntürk, metin-dışı saydığı şairin kişiliği, psikolojisi, yaşadığı dönem, eserin yazıldığı sosyokültürel koşullar gibi unsurları çalışmasına dâhil etmediğini belirtmiştir. Dolayısıyla kitaptaki çalışma, esas olarak sadece şiir metnini merkez alıp, oradan bir sonuca ulaşmayı hedefliyor, denilebilir. Bu durum, mazmunlar ve metin-dışı sayılan birçok öğeden faydalanıp divan şiirini anlamlandırmaya yönelmiş kişilere garip gelebilir. Çünkü divan şiirini bulunduğu ortamdan, bağlamından ayırmak ve mazmunları göz önüne almadan incelemek, yöntemin doğruluğu hususunda üzerinde tartışılması gereken bir konudur. Fakat şiirin başat olarak incelemeye alınması belki de divan şiiri çalışmaları için yeni sonuçlar üretmeye yarayacaktır. Bu sebeple *Divan Şiiri Üstüne Denemeler* bazı alanlarda donuk kalmış divan şiiri incelemelerine bir devinim kazandırabilir.

<ercan.akyol@bilkent.edu.tr>

Modern Türk Edebiyatının Fransız Kaynakları: Gül Mete Yuva

Ebru Onay

Modern Türk edebiyatının oluşumunda Fransız kültürünün ve edebiyatının etkisi şimdiye kadar yapılan pek çok çalışmada dile getirilmiş ve bu etkinin ne yönde olduğu tartışılmıştır. Konuyla ilgili olarak detaylı bir çalışma 2011 Eylül’ünde Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanan Gül Mete Yuva’nın *Modern Türk Edebiyatının Fransız Kaynakları* adlı çalışması olmuştur. Yuva bu kitabında, 19. yüzyıl Osmanlı edebiyatındaki dönüşümde Fransız dil ve kültürünün izlerini belirleyip Osmanlı aydınının bu kültürden nasıl ve ne yönde etkilediğini göstermeye çalışmıştır.

Modern Türk Edebiyatının Fransız Kaynakları, “Bakışlar Batı’ya Dönünce” ve “Tevfik Fikret ve Halit Ziya Uşaklıgil: Fransız Edebiyatı Karşısında İki Yazar, İki Eser” başlıklı iki ana bölümden oluşmaktadır. “Bakışlar Batı’ya Dönünce” başlığını taşıyan ilk bölüm “İlk Adımlar” ve “Fransız Kültürünü Sahiplenme: Edebiyat-ı Cedide” adlı iki alt başlık altında ele alınmaktadır. Bu ilk bölümde yazar, Fransız edebiyatına yönelen ilgiye verilen olumlu ve olumsuz tepkileri özetledikten sonra Servet-i Fünun hareketinde gözlemlenen değişikliklere değinir. Başlangıçta faydacı bir amaçla öğrenilen Fransızcanın süreç içinde nasıl “uygar” olmak için koşul hâline geldiğini açıklamaya çalışır ve Fransızca öğreniminin politik amaçla yaygın-

laştırıldığını söyler. Yazarın özellikle üzerinde durduğu bir başka konu ise Edebiyat-ı Cedide’nin Fransız kültürü ve dili üzerine yoğunlaşması ve bunun sanatın alımlanması ve edebiyat dili üzerindeki etkileridir. Yazar bu dönüşümü Şinasi’den Namık Kemal’e, Beşir Fuat’tan Ahmet Mithat’a kadar geniş bir yazar grubu üzerinden örneklemektedir.

“Tevfik Fikret ve Halit Ziya Uşaklıgil: Fransız Edebiyatı Karşısında İki Yazar, İki Eser” başlık-

lı ikinci bölümde ise Fikret ve Uşaklıgil’in metinleri “Tevfik Fikret’in Fransız Şairlerle Kurduğu Bağlar” ve “Halit Ziya Uşaklıgil ve Modern Roman” çerçevesinde incelenmiştir. Bu bölüm, daha önce açıklamaya çalıştığı etkileşim ve dönüşümün özel örnekler üzerinden sağlaması olarak görülebilir. Nitekim Yuva, bu bölümde, Voltaire’den Chateaubriand’a, Dumas’dan, Hugo’ya, Racine’e kadar gidip gelen eklektik ilgi alanının Tevfik Fikret ve Halit Ziya’da daraldığını, dikkatlerinin çağdaşları üzerinde yoğunlaştığını belirtirken bu yeni ilişkiyi edebî metinlerin içine girerek izlemeye çalışır.

Modern Türk Edebiyatının Fransız Kaynakları’nda Osmanlı aydınının modern edebiyatla olan ilişkisinin başlangıçta toplumsal faydayı öne çıkaran eğiliminin nasıl edebiyatın kendisine yöneldiğini açıklamaya çalışan Yuva, amacının “sanat eserlerinin birbirlerine baktıkları, bazen iç içe geçtikleri, ötekine göre kendilerini sorguladıkları ve birlikte ilerledikleri daha geniş bir alana yerleştirmek olduğunu” (13) söyler.

<eonay@bilkent.edu.tr>

Türkiye’de Müzik Kültürü

İlkim Odabaş

Önursal başkanlığını Prof. Dr. Halil İnalıcık'ın üstlendiği, Bilkent Üniversitesi organizasyonu ve Kültür ve Turizm Bakanlığının desteğiyle 29-31 Mayıs 2006'da İstanbul'da gerçekleşen "Uluslararası Tarihsel Süreç İçinde Türkiye’de Müzik Kültürü" konulu kongrenin bildirimlerinden oluşan *Türkiye’de Müzik Kültürü* adlı kitap Atatürk Kültür Merkezi tarafından 2011'de yayımlandı. Editörlüğünü Oğuz Elbaş, Mehmet Kalpaklı, Okan Murat Öztürk'ün yaptığı bu kitap, hem bildirimlerin sayısı hem de bildiri konularının çeşitliliği bakımından dikkat çekmektedir.

Türkiye’de Müzik Kültürü, kongrede yurt içi ve yurt dışından birçok uzmanın sunduğu yetmiş iki bildirimden oluşmaktadır. Bununla birlikte kitabın dikkat çeken yönü müzik mirasının çok yönlü ve disiplinlerarası bakış açısıyla ele alınmasıdır. Başka bir ifadeyle sadece müziğin kavramları, usulleri, teorileri üzerinde durulmakta, müziğin tıp, psikoloji, din, arkeoloji gibi bilimlerle olan ilişkisine de değinilmektedir. Bu durumda hiç şüphesiz müziğin geniş bir alana nüfuz ettiğini göstermesi açısından önemlidir. Bu niteliğiyle kitap, editörlerin de sunuş yazısında belirttiği gibi "benzerleriyle olan en önemli farkı"nı ortaya koymaktadır.

Türkiye’de Müzik Kültürü'nde, toplulukların kültürel kimliğinin inşasında müziğin oynadığı rol, Türk pop müziği, arabesk müziğin post-modern ideoloji ve toplum bağlamında irdelenmesi, Osmanlı-Türk müziğinde kadının rolünün belirlenmesi, müziğin psikolojik etkisi ve müzikle tedavi, müzik besteleme sürecinde bestecinin akılsal risklere eğilimli olması, Türkiye’de film müzikleri ve müzik yayıncılığı, müzikoterapinin biyolojik, psikolojik ve sosyal etkileri, müzikle gebelikten itibaren beynin sistemlerinin gelişmesi ve çalışmasının sağlanması, Türkiye’de çingene ve Anadolu’daki Ermeni, Süryani müziği, Avrupa ile Osmanlı arasındaki müzik etkileşimi, müzik müzesi, müzik arkeolojisi, tasavvuftaki kâinat anlayışı ile müzik arasında ilişki, Türkiye’de müzik kültürünün tarihsel gelişimi gibi çok çeşitli konularda araştırma ve inceleme yazıları sunulmaktadır. Bu çeşitlilik de kitabın çok yönlü bir kaynak olduğunu gözler önüne sermektedir. Dolayısıyla okuyucuyu müziğin farklı yönlerini keşfetmeye yönlendirmekte bununla birlikte bu alanda yapılacak yeni inceleme ve araştırmalara temel teşkil etmektedir. Bu noktada *Türkiye’de Müzik Kültürü*'nde yer alan yazılardan kesitler sunmakta fayda var.

Kitapta yer alan önemli yazılardan biri Türkiye'nin ilk Kültür Bakanı olan Prof. Talât Sait Halman'ın "Türk Musikisi Üzerine Bir Değerlendirme" başlıklı yazısıdır. Halman, bu yazısında müziğin tarihine dikkat çekerek "İslamiyet"te din musikisinin gelişmemesi, *Kur'an-ı Kerim*'de yasak olmamasına rağmen 'cami musikisi'nin mevcut olmadığına dikkat çeker. Musikinin gelişmesini istemeyenlerin sözlerinden örnekler vermekle birlikte musikiye kucak açan tarikatlara, Osmanlı yaşamına, Atatürk'le Batı musikisine yönelişe değinmektedir.

Mehmet Özbek ise "Anadolu Müzik Geleneği ve Halk

"Türküleri" başlıklı yazısında dünya müzelerinde ve Batı kütüphanelerinde Türkiye'den gitme eserlerin yoğunluğuna değinerek *Kutadgu Bilig*, *Dede Korkut Oğuznamesi* gibi edebiyatımız için önemli eserlerin; Ali Ufki'nin *Mecmu'a-yı Saz ü Söz* gibi musikimiz için önemli olan eserlerin Batının kütüphanelerinde ve dünya müzelerinde olduğu üzerinde durarak tarihimizi, dilimizi, musikimizi inceleyen ve bize sunan insanların Batılılar olduğuna dikkat çeker. Bununla birlikte halk bilimi içinde yer alan türkülerin önemine değinerek Karacaoğlan, Yunus Emre, Kaygusuz Abdal gibi şairlerden örnekler sunar. Öte yandan Ahmet Yesevi, Hacı Bektaş Veli, Nesimi gibi edebiyatımızın önemli isimlerinin müzikte çeşitliliğin doğmasını nasıl etkilediği üzerinde durur.

Ortaoyunu, Karagöz, Meddah, Hokkabaz gibi geleneksel tiyatro dallarında musiki kullanımı üzerinde duran Cemal Ünlü ise "Ortaoyununda Musiki Kullanımı ve Kağıthane, Bayrampaşa, Silaharağa Kır Musikisi" başlıklı yazısında Evliya Çelebi, Cevdet Kudret, Ahmet Rasim gibi edebiyatçılardan yaptığı alıntılara yer vererek ortaoyununda çalınmış söylenen müziklerden örnekler verir.

Kitapta yer alan bir diğer önemli yazı, Şahim Gulliev'in "Türkmenlerin ve Atalarının Müziğin Büyüleyici Gücüne İlişkin Düşünceleri"dir; burada yazar Türkmenler'in ve atalarının müziğin büyüleyici gücüne ilişkin inancını birçok tören ve ritüelden örneklerle, hem de efsane ve öykülerle anlatıyor. *Kitab-ı Dede Korkut*'un başkahramanı "Bilge Korkut"un baş ozan olduğunu belirterek himayesine aldığı ozanların sanatlarının da büyüklüğüne sahip olduğuna dikkat çekiyor. Destanda, cesur davranışlarda bulunmaları için müziğin kahramanlara ilham veren yönü vurgulanıyor. *Kitab-ı Dede Korkut*'un onuncu öyküsünde bir kişinin kardeşini kılıçla doğramak üzereyken Oğuz ozanlarının ana

müzik aleti olan, destanda kutsal sayılan ve sık sık "Korkut'un kopuzu" olarak anılan aletin kardeşinin elinde olması ve kişiyi bu eylemi gerçekleştirmekten alıkoymasına üzerinde duruluyor.

Dikkat çeken bir başka yazı ise Mehmet Ölmez'in "Türkçede Ezgi ve Kopuz Hakkında" başlıklı yazısıdır. Yazar, Türkçede kullanılan musiki terimleri ve musiki aletlerinin adlarına değinmektedir. Bilimsel değerlendirmeler içeren yazı hem Türk dili hem de Türk musikisi bağlamında önem taşımaktadır. En eski Budist Uyгур metinlerinde bulunan ezgi ve kopuz sözcüklerini ele alan yazıda bu sözcüklerin derleme ve tarama sözlüğündeki biçimleri de inceleniyor.

Kitaptan sunduğumuz başlıklardan ve kitaptaki yazılardan hareketle, içerdiği birbirinden ilginç bilimsel araştırma ve inceleme yazılarından oluşan *Türkiye’de Müzik Kültürü* müziği farklı açılardan ele alarak Türk kültür hayatına önemli katkılar sağlayan kapsamlı bir eserdir. Hem Türkiye'nin müzik mirasının zenginliğini ortaya koyan, müziğin kavramlarını, iç meselelerini, hem de müziğin diğer alanlarla ilişkisini bulabileceğiniz, nitelik ve nicelik bakımından müzik alanında büyük bir eksikliği dolduran eşsiz bir eser niteliğindedir.

Şiir Tadında Bir Şölen: 28. Uluslararası KIBATEK Edebiyat Şöleni

Gheis Ayaz Ebadi

Her yıl Aralık ayının ilk haftası İzmir’de gerçekleştirilen geleneksel KIBATEK Uluslararası Edebiyat Şöleni’nin 28.si 2-5 Aralık 2011 tarihlerinde İzmir’de yapıldı. Türkiye ile birlikte Almanya, Arnavutluk, Azerbaycan, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Gürcistan, Irak, İran, Kazakistan, Kırgızistan, Kosova, KKTC, Romanya, Slovenya ve Yunanistan olmak üzere 16 ülkeden 50 civarında şair-yazar, çevirmen, Türkolog ve gazetecinin katıldığı şöleninde 2011 yılının Türkiye’de Kuzey Kıbrıs yılı olması nedeniyle ‘Kıbrıs Türk Kültürü ve Edebiyatı’ ağırlıklı bir program hazırlandı. Etkinliklere başta Konak Belediyesi, Kıbrıs Türk Kültür Derneği-Ankara (KTKD), Bosna-Hersek Fahri Konsoloslugu, KKTC İzmir Konsoloslugu, Ege Kültür Vakfı ve Yaşar Üniversitesi olmak üzere farklı kuruluşlar destek sağladı.

2 Aralık 2011 günü yurt içi ve yurt dışından gelen konuklarla KKTC İzmir Konsoloslugu binasında şölenin resmi açılış resepsiyonu yapıldı. Yurt dışından gelen konuklar yaptıkları konuşmalarında şölene katılmaktan duydukları memnuniyeti belirterek, Kıbrıs’ta Türk Dili ve Edebiyatı’na, kültürüne olan desteklerini dile getirdiler.

3 Aralık 2011 günü KIBATEK heyeti önce Bosna-Hersek Fahri Konsoloslugunu ziyaret etti. Konsolos A. Kemal Baysak konuklara konsolosluk çalışmaları hakkında bilgiler sundu. KIBATEK heyeti daha sonra Konak Belediyesi Mask Müzesi’ni Başkan Dr. Hakan Tartan eşliğinde gezdi. Konak Belediyesi Dr. Selahattin Akçiçek Kültür Merkezi’ndeki şölen programı, KIBATEK yayımları kitap sergisiyle başladı. Program KKTC’den Dervişe Güneyyeli Kutlu ve Kırgızistanlı grup Jetigen’in dans gösterisi ile devam etti. KKTC şairlerinden Orbay Deliceirmak’ın “Türkçem” şiirinin okunmasıyla şiir şölenine geçildi. Yabancı şairlerin yazdıkları Türkçe şiirleri, yaptıkları çeviriler ve bu konudaki başarıları, yabancı dillerden Türkçeye aktarılan eserler, coşkulu şiir ve edebiyat tartışmaları etkinlik süresince dinleyiciler ve edebiyatçıların dikkatlerini üzerine topladı.

İlk şiir şöleni ardından yapılan ödül töreninde merkezi Azerbaycan’da bulunan Dünya Genç Türk Yazarlar Birliği (DGTYB) KIBATEK’e, merkezi Bağdat’ta olan Irak Türkmen Edebiyatçıları Birliği, Kerkük Milletvekili şair Fevzi Ekrem Terzi tarafından Irak Türkmen Edebiyatı’nın tanıtımı için yaptığı çalışmalar nedeniyle Feyyaz Sağlam’a ödül sundular. KIBATEK 2011 Uluslararası Edebiyat Ödülünü ise ömrünü Kıbrıs Türk Kültürü ve Edebiyatı’na adanmış Oğuz M. Yorgancıoğlu’na sundular.

4 Aralık 2011 günü KIBATEK heyeti Kemalpaşa Alaş Kımız Çiftliği’ndeki geziye katıldı. Kazakistan’dan Gülnar Fazılhan otağ ve Kazak Türkleri gelenekleri hakkında konuklara bilgi verdi. Kırgızistan Bişkek’ten Grup Jetigen’in otağda sunduğu dans gösterisinden sonra Şirzat Doğru’nun 1949-1954 Büyük Kazak Göçü’nü anlattığı anıları üzerine bir kitap tanıtımı yapıldı. Kitap hakkında yapılan konuşmalar sırasında Büyük Kazak Göçü’nün Kazak millî edebiyatına etkileri, kardeş edebiyatlara yansımaları ve

olayın bütün boyutlarının edebiyat açısından incelenmesi gerektiğine vurgu yapıldı, tanıtılan kitabın bu açıdan önemine değinildi. Katılımcılardan bazıları konuyla ilgili yazdıkları şiirleri okudular. Etkinliğin devamında KIBATEK heyeti adına Şirzat Doğru’ya KIBATEK Onur Plaketi

Slovenya Çeviri Kurumu Müdürü, şair Barbara Pogacnik tarafından sunuldu. Doç. Dr. Sevil Priyeva da Kazakistan’ın millî giysisi Şapan’ı Şirzat Doğru’ya giydirdi. KIBATEK heyeti aynı gün ayrıca turistik Nazarköy’e de bir ziyarette bulunup İzmir’e döndü.

Kıbrıs Türk Kültür Derneği’nin konuklar onuruna verdiği yemekten sonra, Konak Belediyesi’nin Prof. Dr. Türkan Saylan Kültür Merkezi’nde düzenlenen etkinliğe geçildi. KIBATEK yönetim kurulu üyeleri Şükrü Aydın ve Leyla Işık’ın sunduğu gecede KTKD Genel Başkan Yardımcısı M. Erol Ekenleroğlu açılış konuşmasını yaptı. Bu yıl ilk kez verilen KIBATEK Uluslararası Çocuk Edebiyatı Ödülü KKTC’den şair-öğretmen Şirin Zaferyıldızı’na; Balkanlar ve Türkiye Çocuk Edebiyatçıları huzurunda Irak, Kerkük Milletvekili Fevzi Ekrem Terzi tarafından takdim edildi. Gece KTKD ve KIBATEK’in ortaklaşa düzenledikleri uluslararası şiir şöleniyle devam etti ve gecenin değerlendirme konuşmasını yapan KTKD Genel Başkanı Ahmet Göksan ayrıca şairlere birer onur belgesi takdim etti. Yapılan bu şöleninde dikkat çeken en önemli husus İzmirli gençlerin ve farklı üniversitelerde

okuyan öğrencilerin yoğun katılımı oldu. Öğrenciler tören sırasında ve verilen aralarda yerli ve yabancı katılımcılarla yaptıkları konuşmalarda duydukları ilgilerini hissettirdiler, şairler ve edebiyatçıların tarzları, eserleri, yazma nedenleri, görüşleri ve ülkelerinin edebiyat ortamları gibi çeşitli konularla ilgili bilgi almaya çalıştılar.

Şölenin 3. gününde KIBATEK heyeti şölenin bilimsel bölümünü gerçekleştirmek üzere Yaşar Üniversitesi’ne geçti. Önce Rektör Prof. Dr. Murat Barkan’a bir nezaket ziyareti yapıldı. Üniversite konferans salonundaki etkinlikler Müzik Bölümünden Öğr. Gör. Erica Fossi ve Burcu Zeybek’in dinletisiyle başladı. Açılış konuşmalarının ardından Uluslararası Dünya’da Türkçe ve Türk Edebiyatı Paneli’ne geçildi. Feyyaz Sağlam’ın yönettiği panelde sırayla Dr. Edina Solak (Bosna-Hersek), Barbara Pogacnik (Slovenya) Dr. Şemsettin Kuzeyci (Irak), Şirin Zaferyıldızı (KKTC), Zeynel Beksaç (Kosova), Gheis Ayaz Ebadi (Güney Azerbaycan- İran) ve Doç. Dr. Sevil Priyeva (Kazakistan) sundukları bildirilerle ülkelerinde Türkçe ve Türk Edebiyatı ile ilgili bilgiler verdiler, soruları cevapladılar. Panelciler yaptıkları sunumlarında ülkelerindeki zor durumlarından ve sıkıntılardan bahsettiler ve bütün sıkıntılar ve engellemelere rağmen başarılı eserlerin ortaya çıktığı ve dünyaca ünlü olan yazarlar ve örneklerinden bahsettiler. Aynı gün akşam Bosna-Hersek Fahri Konsolosu A. Kemal Baysak konuklar onuruna akşam yemeği verdi, onur belgelerinin takdimi ve toplu fotoğraf çekimiyle bu 2011 etkinliği tamamlanmış oldu.

Mezunlarımız

Nefise Abalı

Prof. Talat S. Halman ve Prof. Dr. Öcal Oğuz danışmanlığında yaptığı "Halk Anlatılarında Ensest" başlıklı yüksek lisans teziyle Eylül 2011 tarihinde Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Ekim

2011 tarihinden itibaren Animax Animasyon Stüdyoları'nda senarist olarak çalışmaya başladı. Nefise Abalı'nın senaristliğini yaptığı "ANKA- Anadolu Kartalları" çizgi filmi önümüzdeki aylarda TRT Çocuk kanalında yayınlanacaktır.

Belde Aka

2011 yılında Doç. Dr. Nuran Tezcan danışmanlığında yaptığı "Nâbî'nin 'Orta İnsan Tipi'nin Hersekli Ârif Hikmet'teki Değişimi" başlıklı tez çalışmasıyla Bilkent Üniversitesi Türk

Edebiyatı Bölümü'nden yüksek lisans derecesiyle mezun oldu. 2011 yılından itibaren Mersin Çağ Üniversitesinde Araştırma Görevlisi olarak çalışmakta olan Belde Aka, aynı zamanda Çukurova Üniversitesi Eski Türk Edebiyatı Anabilim dalında doktora yapmaktadır.

Yalçın Armağan

Temmuz 2003 tarihinde Prof. Talat Halman danışmanlığında yaptığı "Melih Cevdet Anday Şiirinde Zaman" başlıklı teziyle Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nden yüksek lisans derecesiyle mezun olan Yalçın

Armağan, 2007 yılında Yrd. Doç. Dr. Laurent Mignon danışmanlığında yaptığı "Türk Şiirinde Modernizm" başlıklı teziyle doktora mezun oldu. Armağan mezuniyetinin ardından aynı yıl İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı, Haziran 2011'e kadar bu görevini sürdürdü. Temmuz 2011'de, doktora tezinin gözden geçirilmiş hâli olan *İmkânsız Özerklik: Türk Şiirinde Modernizm* isimli kitabı İletişim Yayınları'nın Eleştiri Serisi'nden yayımlandı. 2011 yılında İstanbul Şehir Üniversitesi'nin öğretim kadrosuna katılan Armağan, bu üniversitede dersler vermeye devam ediyor.

Fırat Caner

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde 2002 yılında Prof. Talat Halman'ın danışmanlığında yaptığı "Bir İdeoloji Olarak Murathan Mungan Şiiri" başlıklı teziyle yüksek lisans programını tamamlayan Fırat Caner,

Eylül 2006 tarihinde Doç. Dr. Engin Sezer'in danışmanlığında "Turgut Uyar'ın Huzursuzluğu" başlıklı doktora teziyle mezun oldu. 2006-2011 yılları arasında Girne Amerikan Üniversitesinde öğretim üyesi olan Caner, 2011 yılından itibaren Karadeniz Teknik Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Yardımcı Doçent unvanıyla çalışmaktadır.

Mehmet Fatih Uslu

Temmuz 2011 tarihinde Yrd. Doç. Dr. Laurent Mignon danışmanlığında yaptığı "Osmanlı'da Türkçe ve Ermenice Dramatik Edebiyatlar" başlıklı teziyle Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde Doktora derecesiyle

mezun oldu. 2006-2008 yılları arasında Sabancı Üniversitesi Diller Okulu'nda öğretim görevlisi olarak çalışan Uslu, 2011 yılından itibaren İstanbul Şehir Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Yardımcı Doçent unvanıyla çalışmalarına devam etmektedir.

Murat Devrim Dirlikyapan

2003 yılında Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nden Prof. Talat Halman danışmanlığında yaptığı "İkinci Yeni Dışında Bir Şair: Edip Cansever" başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini kazanan Murat Devrim

Dirlikyapan, Bölümde doktora öğrenimine devam etti. 2007 yılında Yrd. Doç. Dr. Süha Oğuztertem danışmanlığında yaptığı "Phoenix'in Evrimi: Edip Cansever'de Dramatik Monolog" başlıklı çalışmasıyla doktorasını tamamladı. Dirlikyapan 2007-2010 yılları arasında KKTC Lefke Avrupa Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalıştı. Şu anda Mersin Çağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yardımcı doçent olarak görev yapmaktadır. *Şiiri Şiirle Ölçmek* (2009) ve *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı* (1998) adlarını taşıyan iki kitabı yayına hazırladı. İki şiir kitabı yayımlandı: *Epitaph* (1995), *Karla Gelen* (1997). Bu kitaplarıyla, başta 1997 Behçet Aysan Şiir Ödülü ve 1999 Cemal Süreyya Şiir Ödülü olmak üzere, çeşitli ödüller aldı.

Jale Özata Dirlikyapan

2000 yılında Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde yüksek lisans çalışmalarına başlayan Jale Özata Dirlikyapan, 2003 yılında Prof. Talat Halman danışmanlığında yaptığı "Bilge Karasu'nun Gece'sine Metin ve

Okur Odaklı Bir Yaklaşım" başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini kazandı. Aynı bölümde doktora öğrenimine devam eden Özata Dirlikyapan, Yrd. Doç. Dr. Süha Oğuztertem danışmanlığında hazırladığı "Yazınsal Kavrayışta Köklü Bir Değişim: Türk Öykücülüğünde 1950 Kuşağı" başlıklı teziyle 2007 yılında doktora derecesini aldı. 2007-2010 yılları arasında KKTC Lefke Avrupa Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalıştı. Özata, Nancy J. Chodorow'un *The Power of Feelings* adlı kitabını, *Duyuların Gücü: Psikanalizde, Cinsiyette ve Kültürde Kişisel Anlam* başlığıyla Türkçeye çevirdi. Doktora tezinden kitaplaştırdığı *Kabuğunu Kiran Hikâye: Türk Öykücülüğünde 1950 Kuşağı* adlı kitabı, 2011 Memet Fuat Eleştiri/İnceleme Ödülü'ne değer görüldü. Doğu Batı Yayınları arasından çıkan *Georg Simmel: Sosyolog, Sanatçı, Düşünür* (2011) adlı kitabı yayına hazırladı.

Çiğdem Yıldırım Mirol

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü' 100. yüksek lisans mezunu olan Mirol, 2011 yılında Prof. Talât Halman danışmanlığında yazdığı “Arketip Bir Yolculuk İçinde, Narsistik Bir Kitap

Biçiminde: Beyaz Kale” başlıklı teziyle Bölümden yüksek lisans derecesiyle mezunu oldu. Şu anda Belçika Ghent Üniversitesisi’nde, performans olarak yazarlık (RAP: Research on Authorship as Performance) konulu bir araştırma projesi çerçevesinde Gertrude Stein’in yazarlığına odaklanan doktora çalışmasını Prof. Marysa Demoor ve Prof. Gert Buelens danışmanlığında sürdürüyor. Mirol, aynı zamanda yüksek lisans tezinin çıkışla, modern yazarlık ve okurluk üzerine odaklanan kitap ölçekli bir araştırma yapmaktadır.

Emrah Pelvanoğlu

2003 yılında Yeditepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olan Emrah Pelvanoğlu aynı yıl Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde yüksek lisans eğitimine

başlamıştır. 2006 yılında Yrd. Doç. Dr. Süha Oğuzertem danışmanlığında yaptığı "Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Şiir Eleştirisinde Avrupa Merkezilik" başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini kazanan Pelvanoğlu, aynı bölümde doktora çalışmalarına başlamıştır. 2007 yılında Yeditepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak işe başlayan Pelvanoğlu, Haziran 2011'de Yrd. Doç. Dr. Laurent Mignon danışmanlığında yaptığı "Tanzimat ve Metatarih: Namık Kemal'in Tarih Anlatılarının Poetikası" başlıklı teziyle doktora derecesini kazanmıştır. Eylül 2011 tarihinden itibaren Yeditepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nde yardımcı doçent unvanıyla öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

M. Gül Uluğtekin

Prof. Talat S. Halman'ın danışmanlığında tamamladığı “İzlek ve Biçem İlişkisi Açısından Suat Derviş Romanlarının Türk Edebiyatındaki Yeri” başlıklı doktora teziyle Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nden 2010 yılında mezun olan

Uluğtekin, 2009 yılından bu yana Orta Doğu Teknik Üniversitesisi’nde Türk dili ve iletişim derslerine girmektedir. 2011-2012 akademik yılında Bilkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde çalışmaya başlayan Uluğtekin, yüksek lisans düzeyinde edebiyat öğretim yöntemleri ve metin incelemeleri dersleri vermektedir.

Gökhan Tunç İLESAM’dan Ödül Aldı

Bölümümüz mezunlarından Gökhan Tunç’un, Yrd. Doç. Dr. Laurent Mignon’un danışmanlığında hazırladığı tezinin Kadim Yayınları tarafından yayımlanan *Çağdaş Mesnevinin Peşinde: Nâzım Hikmet’in Ferhad ile Şirin ve Sezai Karakoç’un Leylâ ile Mecnun* başlıklı kitabı İLESAM

(Türkiye İlim ve Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği) tarafından verilen 2011 yılının “En iyi edebî tenkit ödülü”nü kazanmıştır.

Umberto Eco’nun İtirafı

Nurseli Gamze Korkmaz

Genç Bir Romancının İtirafı aynı zamanda felsefeci, edebiyat kuramcısı ve orta çağ uzmanı olan bir yazarın hem roman türü üzerine yaptığı çözümler; hem de kendi romanlarını nasıl yazdığına dair ipuçları içeren bir kitap.

Eco, yetmiş yedi yaşına gelmiş bir yazarın kendisini neden “genç bir romancı” olarak tanımladığını şu şekilde açıklıyor: “[K]endimi bugüne kadar sadece beş romanı yayımlanan, önmüzdeki elli yılda da daha pek çok romanı yayımlanacak olan çok genç ve kesinlikle umut vaat eden bir romancı olarak görüyorum” (7). Romancılığını bu şekilde değerlendiren yazar, ilk romanı *Gülün Adı*’nı, yayınevinde çalışan bir arkadaşının kendisinden polisiye bir roman yazmasını istemesi üzerine yazmaya karar verdiğini söylüyor.

Kitap boyunca romancılığı ile ilgili pek çok ilgi çekici detay sunan Eco, yaratıcı ve bilimsel metinlerin birbirinden nasıl ayrılacağı ya da ayrılamayacağı, roman yazarken ilhamın mı çalışmanın mı daha önemli olduğunu tartışıyor.

Bunlardan başka kendi romanlarında kurduğu dünyaları nasıl tasarladığı, romanlarının seçkin okurlara mı yoksa popüler kodlar kullanan geniş halk kitlesine mi hitap ettiği

gibi pek çok soruya cevap veriyor.

Genç Bir Romancının İtirafı dört bölümden oluşuyor. “Soldan Sağa Yazmak” başlıklı ilk bölümde Eco, romanlarını hangi yaratıcı fikirlerin itkisiyle yazdığını, roman yazma aşamasında ne tür çalışmalar yaptığını, romanlarındaki mekânları nasıl kurguladığını anlatıyor. “Metin, Yazar ve Yorumcular” başlıklı bölümde “Bir metin Örnek Okur”unu yaratmak üzere tasarlanan bir araçtır” (39) diyen Eco metin, yazar ve okur arasındaki diyalektiği inceliyor. “Kurmaca Karakterler Üzerine Birkaç Not” başlıklı üçüncü bölümde ise, kurmaca karakterlerin gerçekliği üzerinde duran yazar, kurmaca karakterleri tarihsel kimliklerle karşılaştırarak hangisinin daha gerçek olduğunu tartışıyor. Bu bağlamda roman kişilerinin okurlar üzerinde bıraktığı etkinin niteliğini de irdeliyor. Kitapta yer alan şu cümle, kurmaca karakterlerin ne kadar güçlü etkilere sahip olabileceğini açıklıyor: “Romancıların bir ayrıcalığı vardır, tarihçilerin karakterlerini öldürecek karakterler yaratırlar” (63). Umberto Eco, “Listelerim” başlıklı son bölümde estetik listelerin türleri ve romanlarında kullandığı listeleme teknikleri hakkında açıklamalar yapıyor. “İyi bir listenin tek gerçek amacı sonsuzluk fikrini ve vesairenin baş döndürücülüğünü iletmesidir” (107) diyen Eco, farklı edebî yapıtlardan alıntılar da yaparak estetik listeler hakkında oldukça ayrıntılı bilgiler veriyor.

Genç Bir Romancının İtirafı bir roman kuramı değil; Umberto Eco’nun kimi zaman okuyucusuna romanlarıyla ilgili samimi itiraflarda bulunduğu, kimi zaman bir kuramcı olarak roman türüyle ilgili derinlemesine çözümler yaptığı, kimi zaman da ironileriyle tebessüm ettirdiği bir kitap.

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi

Yayın Sahibi: Bilkent Üniversitesi adına A. Kürşat Aydoğan
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Talat S. Halman

Yardımcı Editörler: Ercan Akyol, Naim Atabağsoy,
Gheis Ayaz Ebadi, Meriç Kurtuluş
Dizgi: Naim Atabağsoy

Yönetim Yeri: Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı Merkezi
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, kat 2, no: 247-249
06800 Bilkent, Ankara

Tel: 0 (312) 290-2317 / 290-1056
Faks: 0 (312) 266-4059
e-posta: temerkez@bilkent.edu.tr
<http://www.bilkent.edu.tr/~kanat/>

Yayının Türü: Yaygın Süreli Yayın
(Yılda 3 kez yayımlanan haber bülteni)
Basıldığı Yer: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Tic. A.Ş.
Beytepe no:3, 06800 Ankara
Tel: 0 (312) 266-4410
Basıldığı Tarih: 14 Mart 2012

ISSN: 1302-8332

Kapak Resmi: Maya Kulenovic